

ΑΝΑΠΤΥΞΙΑΚΗ ΨΥΧΟΛΟΓΙΑ

Α.Σ.ΠΑΙ.Τ.Ε.

Παιδαγωγικό Τμήμα

Εκπαιδ. Μηχανολόγων Μηχανικών

2020-21

Καλλιόπη Κουενού
Ντίνα Κουρμούση

Περιεχόμενα μαθήματος

- Αναπτυξιακή ψυχολογία: Ορισμός, περιεχόμενο και ιστορία.
- Εισαγωγή στην ανθρώπινη ανάπτυξη: Περίοδοι και τομείς.
- Θεωρίες Ανάπτυξης.
- Περιβάλλον και κληρονομικότητα.
- Βρεφική ηλικία.
- Νηπιακή-Πρώτη παιδική ηλικία (προσχολική).
- Μέση παιδική ηλικία (σχολική).
- Εφηβική ηλικία.
- Αναδυόμενη ενηλικιότητα.

Ενότητα 8: Εφηβική ηλικία Β' μέρος: Μέση εφηβική ηλικία & Αναδυόμενη Ενηλικιότητα

Εφηβική ηλικία

Εφηβική Ηλικία: Ορισμός, σχετικοί όροι και διάρκεια

Εφηβική Ηλικία: Διάρκεια

- Δεδομένης της διαπίστωσης πως η ανάπτυξη του ατόμου συνεχίζεται και κατά την δεκαετία 20-30 ετών, όπως και της καθυστέρησης που παρατηρείται πλέον στην ανάληψη ρόλου ενηλίκου από τους νέους, προτάθηκε η εφηβεία να ορίζεται ως η περίοδος που εκτείνεται από τα 10-24 έτη.
- Υπό αυτό το πρίσμα, η εφηβεία καταλαμβάνει το μεγαλύτερο ποσοστό της πορείας ζωής και έχει τη μεγαλύτερη σημασία για την ανθρώπινη ανάπτυξη από ποτέ.

Εφηβική Ηλικία: Στάδια

Στάδια Εφηβικής Ηλικίας

Με την αποδοχή της διάρκειας της εφηβικής ηλικίας μέχρι την τρίτη δεκαετία της ζωής, η εφηβεία χωρίζεται πλέον σε 3 περιόδους (Nienstein et al., 2009, Curtis, 2015):

- **Πρώτη εφηβική ηλικία (early adolescence):** 10-13 έτη
- **Μέση εφηβική ηλικία (middle adolescence):** 14-16 ή 17 έτη, ή 14-18 κατά τον Steinberg (2002)
- **Τέλη εφηβείας (late adolescence):** 17-21 ή 19-26 κατά τον Steinberg (2014)

Ωστόσο, άλλοι ερευνητές (π.χ. Arnett, 2000) πρότειναν την αφαίρεση των ηλικιών 18-25 από την εφηβική περίοδο και τη δημιουργία μιας αυτόνομης περιόδου με το όνομα «**αναδυόμενη ενηλικιότητα**» (**emerging adulthood**).

Μέση Εφηβική Ηλικία

Μέση Εφηβική Ηλικία

- Ξεκινά κατά την ηλικία των 14 και τελειώνει κατά την ηλικία των 17 με 18.
- Δηλαδή θα μπορούσαμε να πούμε πως, σύμφωνα με το δυτικού τύπου εκπαιδευτικό σύστημα, συμπεριλαμβάνει τους εφήβους που φοιτούν στα Λύκεια.
- Επίσης, το τέλος της φαίνεται να συμπίπτει με την ολοκλήρωση της φοίτησης στη δευτεροβάθμια εκπαίδευση καθώς και με την ηλικία η οποία, στα περισσότερα ευρωπαϊκά κράτη, ορίζεται ως ηλικία ενηλικίωσης (18).

Μέση Εφηβική Ηλικία: Σωματική ανάπτυξη

- Καθ' όλη την μέση εφηβεία, το εφηβικό σώμα και ο εγκέφαλος εξελίσσονται ώστε οι τελικές διαστάσεις τους να είναι εκείνες των ενηλίκων (ανάστημα σώματος και μέγεθος εγκεφάλου).
- Επιτυγχάνεται η πλήρης σεξουαλική ωρίμανση.
- Υπάρχει πια μια αυξανόμενη αποδοχή της εφηβικής σωματικής διάπλασης, δηλαδή των αλλαγών του σώματος, κυρίως ως προς το φύλο.
- Ωστόσο κλιμακώνεται η ανησυχία του να γίνει το σώμα όσο το δυνατόν πιο ελκυστικό (Neinstein, 2002).

Μέση Εφηβική Ηλικία: Ανάπτυξη εγκεφάλου

- Συνεχίζεται η σημαντική ανάπτυξη του εγκεφάλου που είχε ξεκινήσει στην πρώτη εφηβική ηλικία.
- Αυτή περιλαμβάνει την προοδευτική ανάπτυξη του μετωπιαίου λοβού, την εγκεφαλική μυελίνωση το κλάδεμα των συνάψεων και τη σταθεροποίηση νευροδιαβιβαστών (Spear, 2000; Steinberg, 2014).
- Μπορεί να υπάρχει αυξημένη ευπάθεια λόγω ασύγχρονης ανάπτυξης μεταξύ ενός εξαιρετικά αδύναμου εγκεφαλικού μηχανισμού αναζήτησης αίσθησης και ενός αναπτυσσόμενου συστήματος αυτορρύθμισης (Steinberg, 2014).

Μέση Εφηβική Ηλικία: Γνωστικές Λειτουργίες

- Αν και αρχίζουν να εμφανίζονται οι πλήρεις «τυπικές» γνωστικές λειτουργίες και ενώ η ικανότητα συλλογισμού γίνεται πιο περίπλοκη, αφηρημένη και λογική (Piaget & Inhelder, 2000), η αποτελεσματικότητα των γνωστικών διαδικασιών και ο έλεγχος της παρορμητικότητας παραμένουν ανώριμα (Steinberg, 2014).
- Ενώ κυριαρχεί μια εξαιρετικά σχετικιστική οπτική των πραγμάτων, υπάρχει μια αυξανόμενη εκτίμηση για την εγκυρότητα πολλαπλών προοπτικών
- Επίσης υπάρχει αυξανόμενη ωρίμανση των ηθικών κρίσεων που βασίζονται σε προσωπικές αρχές (Byrnes, 2003; Smetana & Turiel, 2003). Η ωρίμανση αυτή συμπεριλαμβάνει την ικανότητα χρήσης του τρίτου προσώπου και την ικανότητα αμοιβαίας θεώρησης της οπτικής (mutual perspective taking) (Selman, 1980).

Μέση Εφηβική Ηλικία: Συναισθηματική κατάσταση και εαυτός

- Υπάρχει ένα αυξανόμενο εύρος συναισθημάτων σε όλη την εφηβεία που σχετίζεται τόσο με την προοδευτική γνωστική ανάπτυξη, όσο και με τη σωρευτική εμπειρία ζωής (Rosenblum & Lewis, 2003).
- Οι έρευνες δείχνουν ότι τα κλασικά εγωκεντρικά πρότυπα της εφηβικής σκέψης, συμπεριλαμβανομένης της κατασκευής ενός «φανταστικού κοινού» και ενός «προσωπικού μύθου» (Elkind, 1978) μπορούν να ερμηνευτούν ως «διαπροσωπικά προσανατολισμένη ονειροπόληση» που σχετίζεται με τη διαδικασία διαχωρισμού και εξατομίκευσης (Vartanian, 2000).

Μέση Εφηβική Ηλικία: Συναισθηματική κατάσταση και εαυτός

- Από τη μια ο αναπτυξιακά υποκινούμενος ναρκισσισμός και από την άλλη το αντίστροφό του (προσωπική απελπισία), συμβάλλουν στη δυνητικά ταραχώδη συναισθηματική κατάσταση του εφήβου (Blos, 1979).
- Επιπλέον, η ανάπτυξη ρόλων ενισχύει την αίσθηση της ταυτότητας έναντι της σύγχυσης ρόλων, κατά τη διαδικασία του ορισμού του «εαυτού» και του «εαυτού» σε σχέση με την κοινωνία (Erikson, 1968).

Μέση Εφηβική Ηλικία: Κοινωνικές σχέσεις

- Η συνειδητή ευαισθητοποίηση και ο συνειδητός σχηματισμός της σεξουαλικής ταυτότητας επιταχύνονται.
- Ο σεξουαλικός πειραματισμός, η σεξουαλική δραστηριότητα, αλλά και οι σεξουαλικές συμπεριφορές κινδύνου πολλαπλασιάζονται (Neinstein, 2002).
- Για παράδειγμα, μέχρι το τέλος της λυκειακής εκπαίδευσης, περίπου το ήμισυ (48,6%) των Αμερικανών εφήβων έχουν έρθει σε σεξουαλική επαφή (CDC, 2015). Σημειωτέον πως τα στοιχεία αυτά είναι πιθανότατα υποτιμημένα, δεδομένου ότι η δειγματοληψία δεν περιλαμβάνει τους νέους εκτός σχολείου.
- Στους πληθυσμούς των ομοφυλόφιλων και των λεσβιών, η αρχική σεξουαλική εμπειρία του ίδιου φύλου και η αυτο-ταυτοποίηση των νέων ως ομοφυλόφιλων ή αμφιφυλόφιλων εμφανίζεται συχνότερα σε μια μέση ηλικία των 17 ετών (IOM, 2011; Pew Research Center, 2013).

Μέση Εφηβική Ηλικία: Ηθική

- Η ηθική κατά τη διάρκεια αυτής της περιόδου μπορεί να διαμορφωθεί ως μια «διαπροσωπική κανονιστική» οπτική των πραγμάτων, η οποία δίνει έμφαση στις ανησυχίες και στις προσδοκίες των σημαντικών άλλων.
- Μπορεί όμως να εξελιχθεί και σε μια συνολικότερη θεώρηση του κοινωνικού συστήματος ή και σε μια ηθική που διέπεται από το νόμο και την εξουσία (Kohlberg, 1980; Nucci, 2001).

Μέση Εφηβική Ηλικία: Σχολείο και εκπαίδευση

- Οι σχολικές επιδόσεις και τα επιτεύγματα αποκτούν εξαιρετικά μεγάλη σημασία κατά τη διάρκεια της λυκειακής εκπαίδευσης και το πρόγραμμα σπουδών γίνεται όλο και πιο διαφοροποιημένο, αυστηρό και ανταγωνιστικό (Eccles & Roeser, 2003; George et al., 1992).

Μέση Εφηβική Ηλικία: Δικαιοπραξία

- Ο έφηβος αποκτά νέα νομικά προνόμια μεταξύ των ηλικιών 14-17, που σε ορισμένα κράτη όπως οι ΗΠΑ του επιτρέπουν την αύξηση της ανεξαρτησίας του από τους ενήλικες κηδεμόνες.
- Σε αυτές τις χώρες μπορεί πλέον να θεωρηθεί ως «ώριμος ανήλικος» ικανός να παρέχει συναίνεση κατόπιν ενημέρωσης (Nienstein, 2002).
- Επιπλέον, σε κάποιες χώρες όπως οι ΗΠΑ μπορεί να αποκτήσει άδεια οδήγησης, να εισέλθει στο εργατικό δυναμικό, να εγκαταλείψει την επίσημη εκπαίδευση και να υποβάλει αίτηση για χειραφετημένη κατάσταση (English, 2002).

Αναδυόμενη ενηλικίωση

Νεαρή ενηλικίωση

Αναδυόμενη ενηλικιότητα

- Ξεκινά κατά την ηλικία των 18 (UNICEF, 2015).
- Δηλαδή θα μπορούσαμε να πούμε πως, σύμφωνα με το δυτικό τύπου εκπαιδευτικό σύστημα, συμπεριλαμβάνει τους νέους που μόλις ολοκλήρωσαν τη λυκειακή εκπαίδευση.
- Εξάλλου η ηλικία αυτή ορίζεται ως ηλικία ενηλικίωσης.

Αναδυόμενη ενηλικίωση: Περιεχόμενο του όρου

«Προτείνω μια νέα θεωρία ανάπτυξης από τα τέλη της εφηβείας έως τη δεκαετία του '20, με έμφαση στις ηλικίες 18-25. Υποστηρίζω ότι αυτή η περίοδος, που αναδύεται στην ενηλικίωση, δεν είναι ούτε εφηβεία ούτε νεαρή ενήλικη ζωή αλλά διαφοροποιείται θεωρητικά και εμπειρικά και από τις δύο.» (Arnett, 2000, σελ. 469)

Αναδυόμενη ενηλικίωση: Συναφείς όροι

- Αναδυόμενη ενηλικιότητα/ενηλικίωση (Emerging adulthood).
- Ωριμη εφηβεία (Late adolescence).
- Νεαρή ενηλικίωση (Young adulthood).
- Μετάβαση στην ενηλικίωση (Transition to adulthood)

Αναδυόμενη ενηλικιότητα: Συναφείς όροι

- Ποια ονομασία θεωρείτε πως σας αντιπροσωπεύει περισσότερο και γιατί;

Αναδυόμενη ενηλικιότητα: Επιλογή του όρου από τον Arnett

- *Αναδυόμενη ενηλικιότητα/ενηλικίωση (Emerging adulthood)*: Κατά τον Arnett πρόκειται για έναν ταιριαστό όρο για ένα νέο φαινόμενο.
- *Ωριμη εφηβεία (Late adolescence)*. Κατά τον Arnett ο όρος δεν εκφράζει άτομα στα 25+, αφού διαφέρουν κατά πολύ από τους εφήβους (έχουν δικαιώματα ενηλίκων και συχνά μένουν μόνοι τους).
- *Νεαρή ενηλικίωση (Young adulthood)*. Κατά τον Arnett ο όρος νεαροί ενήλικες χρησιμοποιείται και για άτομα μέχρι τα 35 ή ακόμη και τα 40.
- *Μετάβαση στην ενηλικίωση (Transition to adulthood)*. Κατά τον Arnett ο όρος έχει χρησιμοποιηθεί ευρέως στην κοινωνιολογία, αλλά μια μετάβαση δεν μπορεί να αφορά ένα τόσο μακρόχρονο διάστημα.

Αναδυόμενη ενηλικιότητα: Επιλογή του όρου από τον Arnett

Η αναδυόμενη ενηλικιότητα έχει πέντε καθοριστικά χαρακτηριστικά, σύμφωνα με τον Arnett (2004):

- 1.Την εξερεύνηση ταυτότητας**, κατά την οποία οι νέοι αναζητούν να βρουν νόημα στην εργασία, στις σχέσεις τους και στις ιδεολογίες.
- 2.Την αστάθεια**, η οποία αναφέρεται στην τάση των νέων ατόμων να αλλάζουν κατοικίες, θέσεις εργασίας και σχέσεις, πιο συχνά από ό, τι σε άλλες στιγμές της ζωής τους.
- 3.Τις δυνατότητες** που αποτυπώνουν το αισιόδοξο πνεύμα της αναδυόμενης ενηλικίωσης και αναφέρονται στις πολλές επιλογές που οι αναδυόμενοι ενήλικες βλέπουν μπροστά τους.

Αναδυόμενη ενηλικιότητα: Επιλογή του όρου από τον Arnett

4. **Την εστίαση στον εαυτό**, η οποία αναφέρεται στη σχετική ελευθερία των αναδυόμενων ενηλίκων από υποχρεώσεις έναντι γονέων, συζύγων και παιδιών, επιτρέποντάς τους να δώσουν μεγαλύτερη προσοχή στη δική τους ζωή.
5. **Το ενδιάμεσο συναίσθημα** το οποίο είναι ενδεικτικό της υποκειμενικής εμπειρίας των αναδυόμενων ενηλίκων που αναγνωρίζουν ότι αισθάνονται ότι δεν μοιάζουν πλέον με τους εφήβους, αλλά ούτε και είναι ακόμη πλήρως ενήλικες.

Αναδυόμενη ενηλικιότητα: Σωματική ανάπτυξη

- Η φυσική ανάπτυξη ολοκληρώνεται και το σώμα παίρνει το ενήλικο ανάστημα.
- Υπάρχει πλέον αποδοχή των αλλαγών του σώματος που εμφανίστηκαν στην εφηβεία και ενσωμάτωση της εικόνας του σώματος με την προσωπικότητα.

Αναδυόμενη ενηλικιότητα: Ανάπτυξη εγκεφάλου

- Παρόλο που ένας νέος ηλικίας 18-25 ετών μπορεί να φαίνεται ολοκληρωμένος πλέον ως προς τη σωματική ωρίμανση, οι απεικονιστικές MRI καταδεικνύουν ότι ο μετωπιαίος λοβός και το μεταιχμιακό σύστημα του ανθρώπινου εγκεφάλου συνεχίζουν να αναπτύσσονται και στις αρχές της δεκαετίας του '20 (Beckman, 2004; Spear, 2000; Steinberg, 2014).
- Αυτή η συνεχιζόμενη ανάπτυξη του εγκεφάλου σε συνδυασμό με τις αυξημένες περιβαλλοντικές εκθέσεις και την προοδευτική κοινωνική ανεξαρτησία, πιθανά συμβάλουν στην αύξηση συμπεριφορών κινδύνου κατά τις ηλικίες 18-25 (Arnett, 2002; NAHIC, 2014).

Αναδυόμενη ενηλικιότητα: Γνωστικές Λειτουργίες

- Οι γνωστικές διαδικασίες γίνονται όλο και πιο περίπλοκες, αφηρημένες (Piaget & Inhelder, 2000) και λιγότερο παρορμητικές (Beckman, 2004).
- Καθιερώνονται περαιτέρω τεκμηριωμένες τεχνικές για την εκτίμηση της εγκυρότητας πολλαπλών οπτικών (Byrnes, 2003).

Αναδυόμενη ενηλικιότητα: Συναισθηματική κατάσταση

- Το εύρος των μεταβολών της διάθεσης μειώνεται και εμφανίζεται μια σχετική ομοιόμορφη ιδιοσυγκρασία καθώς η ανάπτυξη των μεσοκορτικοκολιμπτικών συστημάτων ενισχύει τον μηχανισμό της αυτορρύθμισης.
- Οι εφηβικές ορμόνες σταθεροποιούνται και υπάρχει αυξανόμενη εξάσκηση και εμπειρία ως προς τη συναισθηματική έκφραση (Blos, 1979; Buchanan et al., 1992; Spear, 2000; Steinberg, 2005; Rosenblum & Lewis, 2003).

Αναδυόμενη ενηλικιότητα: Εαυτός

- Αναδύεται η αρχική εκδήλωση ενός σχεδίου ζωής (Blos, 1979).

Αναδυόμενη ενηλικιότητα: Κοινωνικές σχέσεις

- Μακροπρόθεσμες διαπροσωπικές σχέσεις.
- Η αλληλεπίδραση με τις ομάδες συνομηλίκων καθίσταται λιγότερο σημαντική και αφιερώνεται περισσότερος χρόνος σε στενές σχέσεις (Bouchey & Furman, 2003; Bradford-Brown & Klute, 2003; Lerner, 2002; Neinstein, 2002).
- Αύξηση της σεξουαλικής δραστηριότητας (Bouchey & Furman, 2003; Bradford-Brown & Klute, 2003; Lerner, 2002; Neinstein, 2002).
- Οι ομοφυλόφιλοι, οι λεσβίες και οι αμφιφυλόφιλοι νέοι αποκαλύπτουν για πρώτη φορά τον σεξουαλικό τους προσανατολισμό κατά μέσο όρο κατά τη διάρκεια της νεανικής ενηλικίωσης, σε μια μέση ηλικία των 20 χρόνων (Anhalt & Morris, 1998; Pew Research Center, 2013)
- Η σύγκρουση με τους γονείς συνεχίζει να μειώνεται ως προς τη συχνότητα αλλά παραμένει υψηλή σε ένταση (Larsen et al., 1996; Laursen et al., 1998).

Αναδυόμενη ενηλικιότητα: Ηθική

- Ο νεαρός ενήλικας μπορεί να ενσωματώνει όλο και περισσότερο την «ηθική του κοινωνικού συστήματος» που είναι εδραιωμένη στο νόμο και την εξουσία (Nucci, 2001) καθώς και την «οπτική των άλλων» (Selman, 1980) στο ρεπερτόριο της ηθικής του συλλογιστικής.
- Οι νεαροί ενήλικες μπορεί να τείνουν να αρνούνται τη συμβατικότητα, ταυτίζοντάς τη με τις προσδοκίες της κοινωνίας.
- Τα συστήματα των κανόνων τείνουν να θεωρούνται αυθαίρετα (Nucci, 2001).
- Το άτομο μπορεί να χρησιμοποιεί διαφορετικά πρότυπα ηθικής ανάλογα με τη συγκεκριμένη κατάσταση (Smetana & Turiel, 2003; Walker, 2004)

Αναδυόμενη ενηλικιότητα: Εκπαίδευση

- Οι νέοι ενήλικες αφήνουν πίσω τους τη δευτεροβάθμια εκπαίδευση και προχωρούν στην πανεπιστημιακή ή στην επαγγελματική εκπαίδευση, στην περίπτωση που δεν επιλέξουν να μπουν απευθείας στην εργασία.

Αναδυόμενη ενηλικιότητα: Δικαιοπραξία

- Σε πολλές χώρες όπως η Ελλάδα, το άτομο αναλαμβάνει τα πλήρη δικαιώματα και τις ευθύνες ενός πολίτη σε ηλικία 18 ετών.
- Οι νέοι μετά την ενηλικίωσή τους στα 17 έτη μπορούν να ψηφίσουν, να διευθετήσουν μετά τα 18 τις οικονομικές τους υποθέσεις, να στρατευτούν, να συγκατατεθούν για υγειονομική περίθαλψη και να συμμετάσχουν νόμιμα σε σεξουαλικές πράξεις.
- Στο νομικό σύστημα, μετά την ενηλικίωση οι νέοι ενήλικες αντιμετωπίζονται ως ενήλικες. Μπορούν να αγοράσουν τσιγάρα και να καταναλώσουν αλκοόλ, ενώ σε μερικές χώρες όπως οι ΗΠΑ αυτό δεν είναι δυνατόν πριν τη συμπλήρωση του 21^{ου} έτους.
- Επιπλέον, σε κάποιες χώρες όπως οι Ελλάδα και οι ΗΠΑ μπορούν να αποκτήσουν άδεια οδήγησης, να εισέλθουν στο εργατικό δυναμικό και να εγκαταλείψουν την επίσημη εκπαίδευση.

Αναδυόμενη ενηλικιότητα: Διαφωνίες ερευνητών

Αναδυόμενη ενηλικιότητα: Διαφωνίες ερευνητών

- Υπάρχει ως στάδιο και αν ναι σε τι εξυπηρετεί την αναπτυξιακή ψυχολογία;
- Είναι καλό για τους νέους να υπάρχει ως στάδιο;
- Είναι καλό για την κοινωνία να υπάρχει ως στάδιο;

Αναδυόμενη ενηλικιότητα: Θέματα που προκύπτουν

Τι σκέφτεστε για τον τίτλο αυτού του εξωφύλλου του περιοδικού TIME;

Αναδυόμενη ενηλικιότητα: Θέματα που προκύπτουν

Growing up is harder to do than in the past!

Αναδυόμενη ενηλικιότητα: Αρνητική κριτική

Οι κατακριτές της θεωρίας της αναδυόμενης ενηλικίωσης υποστηρίζουν ότι:

- Η αναδυόμενη ενηλικιότητα δεν υπήρχε πάντα ιστορικά.
- Η αναδυόμενη ενηλικιότητα δεν είναι τόσο θετική χρονική περίοδος όσο την περιγράφει η οπτιμιστική προσέγγιση του Arnett (2004), αλλά αντιθέτως πρόκειται για περίοδο που «επιβάλλεται» στους σημερινούς νέους από τις εργασιακές απαιτήσεις (προσόντα) και το εργασιακό περιβάλλον (ανεργία). Επιπλέον η ύπαρξη πολλών επιλογών καθιστά δύσκολη την επιλογή επαγγέλματος και τρόπου ζωής (quarter-life crisis). Η αναδυόμενη ενηλικιότητα αφορά ορισμένες μόνο κατηγορίες ατόμων, και συγκεκριμένα, όσους έχουν την πολυτέλεια να τη ζουν.
- Δεν πρόκειται για θεωρία, αλλά για ένα νέο στάδιο ζωής.

Αναδυόμενη ενηλικιότητα: Τοποθετήσεις άλλων ερευνητών

- Από τη βιολογική σκοπιά, ο Horwood και οι συνεργάτες του (2011), σε έρευνες που διεξήγαγαν σε μονοζυγωτικά και διζυγωτικά δίδυμα (άνδρες και γυναίκες) βρήκαν πως η ανάπτυξη συνεχίζεται κατά τη μετάβαση στην ενήλικη ζωή.
- Από βιολογικής άποψης, επίσης, σύμφωνα με τους Hochberg και Konner (2020), η διάρκεια της ωρίμανσης δεν είχε εκτιμηθεί σωστά. Κατ' αυτούς πρέπει να συμπεριληφθεί το στάδιο της αναδυόμενης ενηλικιότητας στα στάδια ανάπτυξης αφού η ωρίμανση του εγκεφάλου αλλά και η απόκτηση δεξιοτήτων όπως η ενίσχυση των φιλιών, ο προσανατολισμός στην οικογένεια, η αμοιβαία υποστήριξη και η αλληλεπίδραση σε σχέσεις με οικειότητα χρειάζεται να κατακτηθούν πριν το άτομο προχωρήσει σε δράσεις ενήλικης ζωής όπως σύναψη γάμου και δημιουργία οικογένειας.

Ευχαριστώ για την προσοχή σας